

Cauza C-760/23 [Shanov]ⁱ**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

8 decembrie 2023

Instanța de trimitere:

Rayonen sad Plovdiv (Tribunalul de Raion din Plovdiv, Bulgaria)

Data deciziei de trimitere:

28 septembrie 2023

Reclamantă:

„EVN Bulgaria Toplofikatsia” EAD

Pârât:

OZ

Obiectul procedurii principale

Acțiune privind plata unor sume pentru energia termică furnizată într-un apartament

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Compatibilitatea reglementării naționale privind modul de calculare a consumului de energie termică dintr-o clădire cu mai mulți proprietari cu articolele 101, 107 și 169 TFUE, cu articolul 13 din Directiva 2006/32 și cu articolul 9 alineatul (3) din Directiva 2012/27; temeiul juridic: articolul 267 TFUE.

ⁱ Numele prezentei cauze este un nume fictiv. El nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile la procedură.

Întrebările preliminare

- 1) Articolul 9 alineatul (3) din Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE, precum și articolul 169 TFUE permit plata costurilor pentru energia termică distribuită de instalația unei clădiri, în cazul în care casa scării și coridoarele nu sunt echipate cu corpuri de încălzire?

- 2) Articolul 9 alineatul (3) din [Directiva 2012/27/UE] și articolul 169 TFUE permit posibilitatea unei întreprinderi de termoficare de a pretinde în temeiul unei reglementări naționale contravaloarea consumului de energie termică din instalația unei clădiri, în cazul în care cantitatea de energie termică se calculează după formula stabilită de administrație, care
 - introduce un coeficient care calculează ponderea puterii instalate a instalației clădirii prin raportare la puterea totală a instalației de încălzire, fără să fie clar cum se formează acest coeficient;
 - puterea instalată a instalației clădirii, care utilizează formula, nu ține seama în acest sens de puterea efectiv instalată a acestei instalații;
 - nu are în vedere temperatura mediului de transfer termice din instalația clădirii;
 - pornește de la premisa că instalația funcționează constant la putere maximă;
 - nu ține seama de modul de funcționare specific al diferitelor tipuri de sisteme de încălzire (în speță: Tichelmann), considerându-le echivalente ca mod de funcționare;
 - presupune automat o temperatură medie de 19 °C în clădirile cu mai mulți proprietari?

- 3) Articolul 9 alineatul (3) din [Directiva 2012/27/UE] și articolul 169 TFUE permit posibilitatea unei întreprinderi de termoficare de a pretinde în temeiul unei reglementări naționale contravaloarea consumului de energie termică pentru apă caldă, în cazul în care cantitatea de energie termică se calculează pe baza unei formule stabilite de administrație, care nu are în vedere temperatura până la care trebuie să se încălzească și se distribuie la coproprietari apa caldă menajeră și respectiv energia termică necesară pentru această încălzire, și nu ține seama de volumul în metri cubi de apă caldă menajeră consumat de abonați, în condițiile în care la aplicarea formulei se asigură întotdeauna o cantitate dublă de apă caldă menajeră în sezonul rece față de cea din timpul verii?

- 4) Articolul 13 din Directiva 2006/32/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind eficiența energetică la utilizatorii finali și serviciile energetice și de abrogare a Directivei 93/76/CEE a Consiliului, articolul 9 alineatul (3) din [Directiva 2012/27], precum și articolul 169 TFUE permit posibilitatea unei întreprinderi de termoficare de a pretinde în temeiul unei reglementări naționale contravaloarea consumului de energie termică din instalația unei clădiri cu mai mulți proprietari, distribuită proporțional cu volumul încălzit al apartamentelor potrivit planului clădirii, fără a ține seama de cantitatea de energie termică efectiv emisă într-o locuință individuală corespunzător capacităților tehnologice ale instalației de încălzire?

Pentru a răspunde la întrebare, este relevant faptul că potrivit reglementării naționale energia termică a instalației clădirii constituie o componentă a algoritmului pentru calcularea sumei finale (rezultatul adunării sumelor pentru energia termică emisă de instalația de distribuție a clădirii, pentru încălzire și apă caldă) pe care trebuie să o plătească consumatorii pentru cantitatea totală de energie termică, în condițiile în care cuantumul de plată pentru încălzirea unui apartament este egal cu diferența dintre energia totală pentru încălzire (descăzut) și suma dintre energia termică totală din instalația de distribuție, energia termică emisă de corpurile de încălzire din părțile comune din clădire, precum și energia termică pentru apa caldă menajeră (scăzător)?

- 5) O reglementare națională potrivit căreia consumatorii plătesc pentru furnizarea energiei termice emise de o instalație a unei clădiri proporțional cu volumul încălzit al apartamentelor potrivit planului clădirii, fără a ține seama de cantitatea de energie termică efectiv emisă în fiecare dintre apartamente încalcă interdicția privind abuzul de poziție dominantă în sensul articolului 101 TFUE și interdicția privind acordarea ajutoarelor de stat nelegale în sensul articolului 107 TFUE[?]

Dispoziții de drept și jurisprudența Uniunii

Articolul 101 alineatul (1), articolul 107 alineatul (1) și articolul 169 alineatul (1) TFUE.

Directiva 2006/32/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind eficiența energetică la utilizatorii finali și serviciile energetice și de abrogare a Directivei 93/76/CEE a Consiliului, articolul 13

Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE, considerentele (64) și (65), articolul 9 alineatele (1) și (3) și articolul 10

Dispoziții naționale

Zakon za energetikata (Legea energiei), articolul 38a alineatul (1), articolul 38b alineatul (1), articolul 125 alineatul (3), articolul 139 alineatul (1), articolul 140 alineatul (1), articolele 140a, 141, 142, 150; § 1 punctele 1, 16, 27, 37, 38, 39, 50, 57 și 58 din Dispozițiile suplimentare

Naredba za toplosnabdyavaneto nr. 16-334 (Regulamentul nr. 16-334 privind încălzirea centralizată) din 6 aprilie 2007, articolul 38 punctele 1, 2 și 3, articolul 49 alineatele (1)-(4), articolul 51 alineatele (1) și (2), articolul 52 alineatele (1)-(8), articolele 57, 58; § 1 punctele 1, 2a, 3, 8, 12, 13a din Dispozițiile suplimentare, precum și §§ 2 și 3 din Dispozițiile tranzitorii și finale; Anexa la articolul 61 alineatul (1) din acest regulament intitulată „Metoda de calcul pentru repartizarea consumului de energie termică în clădirile cu mai mulți proprietari”.

Pokazатели za kachestvoto na toplosnabdyavaneto (Indicatorii de calitate a aprovizionării cu energie termică), stabiliți la 30 septembrie 2004 de Darzhavna komisia za energiyno i vodno regulirane (Comisia Națională de Reglementare în domeniul energiei și al apei)

Metodika na Darzhavnata komisia za energiyno i vodno regulirane za opredelyane na dopustimite razmeri na tehnologichnite razhodi na toplinna energia pri prenos na toplinna energia (Normele metodologie ale Comisia Națională de Reglementare în domeniul energiei și al apei privind stabilirea estimării permise a cheltuielilor tehnologice aferente transportului de energie termică)

Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Reclamanta formulează o cerere în care învederează că, în calitatea sa de furnizor de energie în sensul Legii energiei, deține o licență pentru producerea și transportul energiei termice către centralele clădirilor în scopul încălzirii și alimentării cu apă caldă.
- 2 Pârâtul este proprietarul unui apartament încălzit și este obligat ca client să plătească lunar sumele datorate pentru furnizarea energiei termice în conformitate cu condițiile comerciale generale ale reclamantei.
- 3 Reclamanta a furnizat în perioada 1 mai 2018-31 octombrie 2020 energie termică în valoare de 519 leve (BGN), care nu a fost plătită. Din cauza întârzierii la plată, pentru perioada 3 iulie 2018-5 aprilie 2021 sunt datorate de asemenea dobânzi în cuantum de 78,20 BGN.
- 4 Deoarece pârâtul nu a plătit sumele menționate mai sus, reclamanta i-a trimis o somație de plată, pe care pârâtul a contestat-o însă, astfel încât reclamanta a fost obligată conform dreptului național să își invoce creanța prin intermediul prezentei acțiuni.

- 5 Pârâtul contestă creanța, inclusiv utilizarea efectivă a energiei termice și consumul termic, corectitudinea [cantității de] energie facturată și distribuită, fiabilitatea aparatelor de măsurat și capacitatea de funcționare a centralelor, corectitudinea înregistrărilor contabile și cuantumul sumelor invocate.
- 6 El consideră că formula utilizată pentru calcularea energiei termice pentru o instalație a unei clădiri este contrară dreptului Uniunii. În fapt, în apartament nu s-a consumat deloc energie termică în perioada în discuție, pentru că corpurile de încălzire nu puteau emite această căldură, astfel încât sumele nu sunt datorate.
- 7 Instanța a dispus întocmirea unei expertize tehnice, în care expertul a constatat în această privință în special următoarele:
 - centrala a funcționat în perioada în discuție;
 - contorul comun pentru energie termică al centralei și senzorii acestuia erau instalați în mod corect, numărul și instalarea contoarelor din centrală corespundeau cerințelor;
 - contoarele de energie termică instalate erau omologate, verificate metrologic și adecvate pentru măsurări comerciale;
 - cantitatea de energie termică furnizată centralei la începutul fiecărei luni a fost măsurată cu contorul de energie termică, iar datele măsurătorii erau citite la ora 0.00 în prima zi a lunii;
 - din cantitatea citită au fost scăzute cheltuielile tehnologice, iar diferența a fost repartizată între toți consumatorii;
 - repartizarea a avut loc în mod corespunzător și potrivit cerințelor pentru metoda stabilită.
- 8 În vederea clarificării, expertul a mai precizat totuși următoarele:
 - centrala este în stare precară, iar cantitatea de energie termică calculată de furnizor, care a fost consumată în centrală, nu poate fi corectă;
 - contoarele de energie termică din centrală au fost prevăzute la instalare cu un sigiliu, iar când au fost demontate ulterior acest sigiliu nu mai exista, fapt nepermis, întrucât [în lipsa sigiliului] aparatul de măsurat poate fi manipulat;
 - cantitatea de energie calculată de furnizor pentru încălzirea unui metru cub nu poate fi corectă din punct de vedere fizic și este mult prea mare;
 - în formula aplicată de furnizor pentru calculele sale se folosește puterea instalației în condiții de temperatură care nu sunt atinse în realitate. Cu alte cuvinte, s-a pornit de la premisa că instalația funcționează la o putere maximă;
 - cantitatea repartizată este imposibil să fie consumată în acest imobil concret.

- 9 Expertul a constatat că oricare ar fi metoda de calcul aplicată, consumatorii care nu consumă deloc energie plătesc în cele din urmă o parte din sumele datorate de consumatorii care consumă energia termică, dat fiind că facturile consumatorilor care nu consumă această energie conțin o parte din costurile datorate pentru energia termică pentru încălzire.
- 10 Constatările expertului nu au fost puse în discuție de părți.

Argumentele esențiale ale părților din procedura principală

- 11 Pârâtul nu este deloc de acord cu modul de calcul al consumului de energie termică și invocă faptul că reglementarea națională este incompatibilă cu cerința din dreptul Uniunii potrivit căreia consumatorii plătesc pentru energia consumată efectiv.

Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

- 12 Principalele probleme din prezenta cauză privesc admisibilitatea calculării consumului de energie termică potrivit metodei prevăzute de dreptul național. Instanța de trimitere are îndoieli în ceea ce privește mai mulți factori avuți în vedere la calcularea consumului efectiv de energie.
- 13 În opinia instanței de trimitere, formula de calcul aplicată este neclară și obligă beneficiarul care nu consumă energie termică în apartamentul său să plătească pentru transportul energiei către alți utilizatori. Formula pentru calcularea energiei termice emise de instalația clădirii include valori ce apar în condițiile de proiectare, fără a ține seama dacă sistemele de încălzire funcționează efectiv în condiții de proiectare și nici de condițiile reale în care funcționează efectiv aceste sisteme. Nu au fost luate în considerare nici caracteristicile proprii ale clădirii și nici particularitățile sale termice și constructive.
- 14 Potrivit articolului 9 alineatul (3) din Directiva 2012/27, dacă cantitatea de energie consumată nu poate fi calculată exact pot fi introduse, dacă este cazul, norme transparente, iar aceste norme includ orientări privind modalitatea de repartizare a costurilor pentru energia termică și/sau apa caldă utilizată, după cum urmează:
 - (a) apă caldă menajeră;
 - (b) energie termică distribuită de instalația clădirii și în scopul încălzirii zonelor comune (în cazul în care casa scărilor și coridoarele sunt echipate cu corpuri de încălzire);
 - (c) în scopul încălzirii apartamentelor.
- 15 Potrivit formulei prevăzute de dreptul bulgar, consumatorii care nu consumă energie termică sunt totuși obligați să plătească sume de bani pe care trebuie să le plătească cei care folosesc încălzirea.

- 16 Instanța de trimitere are în vedere în cadrul considerațiilor sale și constatarea expertului potrivit căreia puterea efectivă nu corespunde puterii instalate de încălzire a clădirii. În speță, din proiectul instalației de încălzire prezentat rezultă că însuși producătorul a determinat puterea pe baza parametrilor (temperatura apei calde de 95 °C, temperatura apei reziduale de 70 °C și temperatura ambientală de 20 °C) care nu există în realitate. Puterea instalației nu este, așadar, cea definită în condițiile de proiectare, întrucât instalația de încălzire nu funcționează în fapt în aceste condiții.
- 17 Instanța de trimitere subliniază faptul că corpurile de încălzire care indică valoarea „zero” nu sunt citite. Dacă există o supapă cu termostat, orice utilizator poate întrerupe alimentarea cu energie termică a acestor aparate, dacă dorește. Nu se cunoaște și nici nu poate fi prevăzut cine și când întrerupe alimentarea cu energie termică a corpurilor de încălzire, astfel încât puterea efectivă la care funcționează instalația de încălzire se poate reduce considerabil.
- 18 Nu este clar nici de ce se pornește de la premisa că temperatura medie din clădirea cu mai mulți proprietari este de 19 °C, din moment ce în condițiile de proiectare se consideră că temperatura este de 20 °C. În plus, nu s-a luat în considerare materialul conductelor și parametrii săi de încălzire.

DOCUMENT DLE 10